

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 4/08-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. januára 2008 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. K. P., B., zastúpeného advokátom V. P., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 S 11/06-51 z 22. júna 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. K. P. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. septembra 2006 doručená sťažnosť Ing. K. P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 S 11/06-51 z 22. júna 2006.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že 11. januára 2006 podal krajskému súdu žalobu

proti žalovanému – Ministerstvu kultúry Slovenskej republiky o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. MK-11541/05-110/28199 z 25. októbra 2005, ktorým bol zamietnutý rozklad proti prvostupňovému rozhodnutiu žalovaného č. MK-9432/2005-400/222163 z 10. augusta 2005 (ktorými bolo v prvom stupni zúžené územie Pamiatkovej zóny B.). Zároveň sťažovateľ v súlade s § 250c Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) navrhol odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného, ktorému návrhu krajský súd uznesením č. k. 2 S 11/06-35 z 27. februára 2006 vyhovel a povolil odklad vykonateľnosti rozhodnutia žalovaného, a to až do právoplatného rozhodnutia súdu o žalobe žalobcu.

Krajský súd uznesením č. k. 2 S 11/06-48 zo 7. júna 2006 zastavil konanie v predmetnej veci, čo odôvodnil tým, že sťažovateľ nebol aktívne legitimovaným na podanie žaloby, pretože sám nepodal proti rozhodnutiu správneho orgánu I. stupňa odvolanie (rozklad). Následne krajský súd uznesením č. k. 2 S 11/06-51 z 22. júna 2006 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“) zrušil svoje predchádzajúce uznesenie č. k. 2 S 11/06-35 z 27. februára 2006, keďže *„konanie vo veci bolo zastavené z procesných dôvodov, bez vecného prejednanja žaloby, neexistuje podľa názoru súdu žiaden dôvod pre to, aby vykonateľnosť rozhodnutia označeného vo výrokovej časti tohto uznesenia bola naďalej odložená, a to až do nadobudnutia právoplatnosti uznesenia o zastavení konania vo veci. Preto súd najmä v záujme zamedzenia vzniku prípadných škôd u tretích osôb, ktoré by mohli byť ďalším trvaním odkladu vykonateľnosti predmetných rozhodnutí dotknuté, uznesenie o odklade vykonateľnosti žalobou napadnutých rozhodnutí zrušil“*.

Sťažovateľ podal proti uzneseniu krajského súdu zo 7. júna 2006 (ktorým bolo zastavené konanie) odvolanie, o ktorom do času podania sťažnosti nebolo rozhodnuté.

Sťažovateľ ďalej uviedol, že krajský súd napadnutým uznesením *«postupoval v rozpore so zákonom a porušil tým základné práva sťažovateľa. Postup v rozpore so zákonom spočíva (...) v tom, že Krajský súd v Bratislave nemal zákonné oprávnenie zrušiť svoje predchádzajúce uznesenie, ktorým bola odložená vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia MK SR až do právoplatného rozhodnutia súdu o žalobe žalobcu. Vo veci dosiaľ*

nebolo právoplatne rozhodnuté, pretože sťažovateľ sa voči uzneseniu o zastavení konania odvolal a odvolanie má vo vzťahu k uzneseniu odkladný účinok. OSP, ani žiadny iný zákon nepriznávajú súdu právomoc zrušiť svoje predchádzajúce uznesenie o odklade vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia. Krajský súd v Bratislave svojim napadnutým uznesením (...) postupoval v rozpore so zákonom, ktorý neumožňuje zrušiť odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia. Protizákonným postupom súdu v predmetnej veci bolo sťažovateľovi znemožnené domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde „zákonom ustanoveným postupom“, čím bolo porušené základné právo sťažovateľa na „súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy.“»

Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Sťažnosti sa vyhovuje.

2. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu priznané v čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky bolo porušené tým, že Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 2 S 11/06-51 zo dňa 22. 6. 2006 (...) v právnej veci žalobcu Ing. K. P. (...) proti žalovanému: Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky (...) o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. MK-11541/05-110/28199 zo dňa 25. 10. 2005, v ktorom Krajský súd v Bratislave rozhodol o zrušení svojho uznesenia č. k. 2 S 11/06-35 zo dňa 27. 02. 2006, ktorým bol povolený odklad vykonateľnosti rozhodnutia žalovaného č. MK-11541/05-110/28199 zo dňa 25. 10. 2005 v spojitosti s prvostupňovým rozhodnutím Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. MK-9432/2005-400/222163 zo dňa 10.08.2005, až do právoplatného rozhodnutia súdu o žalobe žalobcu.

3. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 S 11/06-51 zo dňa 22. 6. 2006 sa (...) zrušuje.

4. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia Ing. K. P. (...) do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.”

V súvislosti s procesnými otázkami sťažovateľ ďalej navrhol, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní návrhu odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu a zároveň uložil všetkým dotknutým orgánom postupovať v súlade s pôvodným uznesením súdu č. k. 2 S 11/2006-35 z 27. februára 2006.

2. V rámci prípravy na predbežné prerokovanie návrhu si ústavný súd vyžiadal spis Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Sžo KS 117/2006, z obsahu ktorého zistil nasledovné:

2.1 V rámci podaného odvolania z 24. júla 2006 (proti uzneseniu krajského súdu č. k. 2 S 11/06-48 zo 7. júna 2006) sťažovateľ okrem iného žiadal s poukazom na ustanovenie § 250c OSP odvolací súd, aby odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia ministra kultúry Slovenskej republiky č. MK-11541/05-110/28199 z 25. októbra 2005.

Predsedníčka senátu A. Ž. listom z 5. septembra 2006 upovedomila právneho zástupcu sťažovateľa, že *„žiadosti o odklad vykonateľnosti rozhodnutia žalovaného č. MK-11541/05-110/28199 z 25. októbra 2005 podanej spolu s odvolaním (...) s poukazom na ustanovenie § 250c ods. 1 O. s. p., nevyhovujem“*.

2.2 Uznesením sp. zn. 4 Sžo KS 117/2006 z 24. júla 2007 najvyšší súd zrušil uznesenie krajského súdu č. k. 2 S 11/06-48 zo 7. júna 2006 a vec mu vrátil na ďalšie konanie, keďže v prejednávanej veci nešlo o prípad žaloby podanej neoprávnenou osobou.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd vo svojej judikatúre pri vymedzení svojej právomoci podľa čl. 127 ods. 1 ústavy stabilne zdôrazňuje, že ústavný súd a všeobecné súdy sú dve samostatné, na sebe nezávislé systavy súdnej moci, ktoré sa navzájom nenahradzujú. Ochranu konkrétnemu základnému právu a slobode, porušenie ktorých je namietané, môže ústavný súd poskytnúť len vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba už nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred iným štátnym orgánom Slovenskej republiky vrátane všeobecných súdov (napr. II. ÚS 73/03).

Z takto vyjadreného princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu nie je daná, ak o namietanom porušení základných práv rozhodnutiami správnych orgánov rozhodujú všeobecné súdy alebo ak na preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu, ktorým malo dôjsť k porušeniu základných práv, je príslušný všeobecný súd vyššieho stupňa (II. ÚS 232/06).

Podľa § 250c ods. 1 OSP žaloba nemá odkladný účinok na vykonateľnosť rozhodnutia správneho orgánu, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje niečo iné. Na žiadosť účastníka môže predseda senátu uznesením vykonateľnosť rozhodnutia odložiť, ak by okamžitým výkonom napadnutého rozhodnutia hrozila závažná ujma. Ak predseda senátu nevyhoví žiadosti, upovedomí o tom účastníka.

Podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky (ods. 1).

Kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd (ods. 2).

V rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 23/01 ústavný súd už vyslovil názor, že aj na vydanie rozhodnutia o odklade vykonateľnosti správneho rozhodnutia súdom sú kladené požiadavky, ktoré vyplývajú z práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Znamená to, že takéto rozhodnutie musí mať napr. zákonný podklad (čl. 2 ods. 2 ústavy) a nemôže byť prejavom svojvôle (čl. 1 ods. 1 ústavy)

Pokiaľ sťažovateľ namieta, že krajský súd nemal oprávnenie (právomoc) rozhodovať o napadnutom uznesení, ústavný súd dospel k záveru, že táto námietka nie je dôvodná. Je potrebné poukázať na to, že právomocou sa rozumie súbor oprávnení príslušného orgánu verejnej moci, určených k plneniu jeho úloh. Otázka právomoci potom súvisí s tým, či o určitej veci patrí orgánu verejnej moci rozhodovať. V danom prípade išlo o prieskum zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy podľa piatej časti, druhej hlavy OSP, keď v rámci podanej správnej žaloby účastník konania požiadal predsedu senátu o odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia podľa § 250c OSP, pričom predseda senátu o tejto žiadosti podľa citovaného ustanovenia určitým spôsobom rozhodol (najskôr vyhovel tejto žiadosti, potom toto uznesenie zrušil). Z už uvedeného je zrejmé, že z posúdenia takejto žiadosti správnym súdom vyplýva tiež, že bola daná jeho právomoc tak pre vyhovenie, ako aj pre nevyhovenie (v danom prípade zrušenie) žiadosti podľa § 250c OSP.

Z obsahu výroku napadnutého uznesenia krajského súdu možno dôvodne predpokladať, že sťažovateľ nenapáda ani tak nedostatok právomoci, ako skôr to, akým spôsobom správny súd danú otázku v napadnutom uznesení posúdil a rozhodol. Ústavná sťažnosť teda vo svojej podstate smeruje proti nesprávnej interpretácii citovaného ustanovenia zo strany súdu.

Ústavný súd považuje za nemenej závažnú skutočnosť, že v prípade napadnutého uznesenia ide o rozhodnutie, ktorým sa iba dočasne upravuje právo sťažovateľa vyplývajúce zo správneho rozhodnutia. Účelom rozhodovania o odložení vykonateľnosti rozhodnutia správneho orgánu (§ 250c ods. 1 OSP) je iba predbežná a dočasná úprava práv a povinností, ktorá ešte nevyklučuje, že ochrana právu sťažovateľa bude konečným rozhodnutím vo veci samej poskytnutá.

Aj keď rozhodovanie a rozhodnutie o odklade vykonateľnosti správneho rozhodnutia súdom možno vzhľadom na už uvedené považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy, predpokladom na záver o porušení základných práv a slobôd je však také ich porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstrániteľné v ďalšom súdnom konaní podľa § 247 a nasl. OSP (t. j. piatej časti, druhej hlavy OSP), resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v OSP v spojitosti s odkladom vykonateľnosti rozhodnutia správneho orgánu (m. m. I. ÚS 46/2000).

Z obsahu odvolania sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu č. k. 2 S 11/06-48 zo 7. júna 2006, ako aj z upovedomenia predsedníčky senátu z 5. septembra 2006 (pozri „in fine“ I. časti odôvodnenia) vyplynulo, že sťažovateľ aj po zrušení napadnutého uznesenia opakovane požiadal o odklad vykonateľnosti rozhodnutia správneho orgánu, avšak žiadosti nebolo vyhovené. Sťažovateľ teda aj po doručení napadnutého uznesenia krajského súdu o zrušení odkladu vykonateľnosti rozhodnutia správneho orgánu (v danej veci žalovaného) naďalej môže a aj opätovne požiadal o odklad vykonateľnosti rozhodnutia správneho orgánu.

Z uvedeného okrem iného vyplýva, že ochranu práv, ktorých sa sťažovateľ domáha na ústavnom súde mu naďalej poskytuje OSP, pričom túto ústavný súd považuje jednak za účinnú a jednak za dostupnú, a preto účastník súdneho konania (žalobca) sa jej súčasne nemôže dovolávať aj prostredníctvom sťažnosti pred ústavným súdom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o svojej právomoci v tejto veci rešpektoval doterajšiu konštantnú judikatúru (napr. II. ÚS 122/95), v zmysle ktorej sa ochrana pred porušením

práv fyzickej a právnickej osoby poskytuje len vtedy, ak sa nedá dosiahnuť iným zákonom upraveným spôsobom alebo pred iným štátnym orgánom (súdom). Navyše, ústavný súd vzal na zreteľ aj to, že rozhodovanie správneho súdu podľa § 250c ods. 1 OSP priamo predpokladá právo na meritórnú ochranu tých práv, ktorých porušenie sa namietlo v sťažnosti, pretože o osude napadnutého rozhodnutia správneho orgánu (o odklad ktorého predbežne ide) sa rozhodne konečným rozhodnutím vo veci samej (§ 247 a nasl. OSP).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Zmyslom a účelom tejto zásady je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

To znamená, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy možno ústavnému súdu podať spravidla iba vtedy, ak sťažovateľ ešte pred jej podaním vyčerpal všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho práva poskytuje. V opačnom prípade je sťažnosť neprípustná.

Keďže sťažovateľ naďalej disponuje možnosťou podať žiadosť o odklad vykonateľnosti rozhodnutia žalovaného, pričom ide o dočasné opatrenie (pokiaľ súd nerozhodne o žalobe vo veci samej), bola jeho sťažnosť pri predbežnom prerokovaní ako podaná predčasne podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietnutá pre neprípustnosť (§ 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd len ako obiter dictum uvádza, že odklad vykonateľnosti v okolnostiach danej veci (vzhľadom na charakter napádaného rozhodnutia správneho orgánu) nepredstavuje závažný zásah do práv sťažovateľa ešte pred vyriešením veci po meritórnej stránke.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. januára 2008